

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Græsk og Nordisk Mythologi for Ungdommen

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Græsk og Nordisk Mythologi for Ungdommen", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. l. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1847_874-txt-shoot-idm150.pdf (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Fortale.

En kort Mythologi for *Ungdommen* er det, Forlæggeren har ønsket fra min Haand, og da nu baade smaa Bøger er de vanskeligste at skrive og de yngste Folk vanskeligst at undervise *godt*, saa har jeg ingen Umage sparet, men om Bogen derfor er blevet bedre til sit Brug, det kommer an paa en Prøve. At jeg for Korthedens Skyld har beskaaret min Udsigt baade over det Græske og Nordiske *Helteliv*, haaber jeg, skal ei medføre anden Ulæmpe end at man hist og her finder Noget lovet, som udebliver.

Tre Fortrin har jeg imidlertid stræbt at give denne lille Bog, i det jeg forbandt *Nordens* Myther med *Grækenlands*, øste dem udelukkende af de *bedste Kilder* og lagde an paa virkelig at *fortælle* dem, saa de kunde nytte og fornøje.

Hvem der endnu, midt i *Norden*, anseer Alt hvad der *ikke* er *Græsk* eller *Romersk*, og især alt ægte *ivNordisk* for *Barbarisk*, maa nemlig vel kalde det en Hovedfeil, at *Nordens* Guder her kiækt stilles ved Siden ad *Grækenlands*, men jeg kalder det ligefuldt et væsenligt Fortrin, som den *Nordiske* Ungdom, hvis Bogen ellers tiltaler dem, vil takke mig for.

Hvem der saa aldeles forguder *Latinen*, at de endog vil have den *Græske* Mythologi fortrinlig øst af *Latinske* Bøger, skiøndt den derved aabenbar forvirres og forvanskes, de vil sagtens ansee det for et nyt Beviis paa mit gruelige *Romerhad*, at jeg kun har udspurgt *Grækerne* selv om *deres* Guder og Helte, men det er jo desuagtet det eneste Rigtige, og, ved i Indholdslisten at tilføie de *gængseste* Latinske Navne paa *Græske* Guddomme, har jeg læmpet mig det meste muligt efter gammel Slendrian.

Hvem der endelig endnu troer, at de mørkeste, tørreste og kiedeligste *Skolebøger* er de bedste, maa vel ogsaa misbillige min Hensigt: at giøre denne lille Bog saa tydelig, morsom og livlig, som jeg kunde, men da det sagtens kun maadelig er lykkedes, saa den kan være dunkel, tør og kiedelig nok, vil jeg ikke her videre bekæmpe den Latterligste af alle Latinskolen's Indbildninger.

Hvad nu Kilderne angaaer, da har jeg vel, som *Kyndige* vil mærke, stræbt med egne Øine at eftersee Alt hvad her kunde komme i Betragtning, men dog, baade for Kortheds og Rigtigheds Skyld, næsten udelukkende i den *Græske* Mythologi holdt mig til Hesiods *Theogoni* (Stamtavle) og Apollodors *Bibliothek*, og i den *Nordiske* til *Eddasangene* og den saakaldte *vSnorros Edda* eller Gylfelegen, Bragesnakken og Skalda; og det igien saaledes, at jeg har stræbt at give *hele* det mythiske Indhold af *Theogonien* og *Vøluspa*, som *Hoved-Kilder*, med det Vigtigste af Hjelpe-Kilderne.

Vil man nu sige, at en *Oversættelse* af Apollodors *Bibliothek* og *Snorros Edda* vilde være de *bedste* Mythologier for *Ungdommen*, naturligviis til at lære *indenad*, da er jeg nærvædt at troe det Samme, men spørger man, hvi jeg ikke har stræbt at give noget Lignende, da var det ingenlunde blot *Rum* dertil, jeg fattedes, thi det kunde *jeg* under ingen Omstændigheder giøre, fordi jeg har en *bestemt* Overbeviisning baade om Mythologiens *ægte* Kilder og om de *ægte* Mythers *Vigtighed*.

Tænkde jeg nemlig, som vel endnu de Fleste, at *Mythologi* og *Afguderi* var hip som hap, og at Mytherne ei havde andet at betyde end hvad vi Allesammen veed og kan udtrykke langt kortere og klarere, saa man skal kun lære *Mythologi* for at vide, hvad det er *Digterne* spiller paa og de andre *Konstnere* har villet afbilde, da spildte jeg naturligviis ikke Tid og Flid paa nogensomhelst mythologisk Fremstilling. Nu derimod, da jeg veed, at alle *ægte* Myther er de tilsvarende Folke-Aanders *Liv-Udtryk*, saa *Grækere* og *Nordboere*'s Mythologi har netop ligesaameget at betyde, som de har selv, i hele deres Levnetsløb, og at den staaer væsenlig i samme Forhold til det grove *Afguderi*, som den *oprindelige* Christendom staaer til *Billeddyrkelsen* viog alt *Papisteriet*, nu maa jeg ansee det for et af *Folkelivets* store Anliggender, at *Ungdommen* igien bliver bekendt med sine *Fædres* og *Frænders* Myther, og skal jeg fremstille dem, maa det være i den *ægteste* Skikkelse, jeg kiender.

Men burde jeg dog ikke helst udeladt *Forklaringerne*?

Herover har jeg selv grublet endeel, da jeg ikke har mindste Lyst til at føde Eftersnak, men kun til at vække Eftertanke, og, i det Hele taget, fandt jeg Spørgsmaalet tvivlsomt, men det blev mig klart, at *enten* maatte *jeg* opgive at skrive en *Mythologi* for *Ungdommen* eller tilføie mine Forklaringer. Dels kunde *jeg* nemlig *ikke* forsvare, at give *Ungdommen* Fortællinger, der tit klinge meget stygt, uden at sige, *hvad* der forsonede mig med dem, og dels kunde *jeg* *ikke* fortælle med Liv uden idelig at pege paa, hvorledes *Menneske-Naturen* for mine Øine speiler sig i de *Græske* og *Menneske-Historien* i de *Nordiske* Myther. For

Resten, saa da man i alle Mythologier for Ungdommen finder et Slags *Forklaringer*, maae de vel, om de end igrunder helst skulde blevet borte, nu og herefter ansees for et nødvendigt Onde, man kun maa stræbe at gjøre saa lidet, som muligt. Derfor har jeg *stræbt* baade at stække Vingerne paa mine Forklaringer og at skille dem fra Fortællingen, saa de, efter Behag, kan medtages eller overspringes, og Saameget er vist, at naar vi, under Navn af *Forklaring*, tilskrive vore *Stamfædre* vore laveste og løseste *Hverdagstanker*, som Noget, de opflammedes af og henviireves til at *forgude*, da bærer vi os ad som vanartige Børn, der vilde forære vore gamle Forældre vore forslidte Hverdagsklæder til at krye sig af, fornøie sig og stadse med, alt under det smukke Paaskud, at kun *Old-Sager* passe til de *Gamle*.

De *Afbildninger*, som følge med Bogen, har jeg vel egenlig intet Ansvar for, men da det dog har beroet paa mig, *hvilke* Fremstillinger det skulde være, har jeg sørget for, at de til den Græske Mythologi blev uanstødelige og, saavidt muligt, ægte *Græske*, og at de til *Nordens* Mythologi, saavidt muligt, fik en *Nordisk* Retning.

Til Slutning maa jeg anmærke, at *Phønix-Mythen*, som dog har en høi Stjerne hos mig, har jeg med Flid udeladt, fordi den hører til en ganske *anden* Mythe-Kreds end baade den *Græske* og *Nordiske* og fandt derfor ikke i Bogen passende Selskab. Vel er jeg nu nær ved at angre Udeladelsen, især, fordi det slaaer mig, at *Ungdommen* sjelden eller aldrig læser *Fortaler*, men nu er herved ikke andet at gjøre, end, som jeg havde betænkt, kort at fortælle, man har en gammel *østerlandsk* Mythe om *Solens* deilige *Sangfugl*, der, efter et tusindaarigt Liv, bygger sig en Rede, fuld af hele Planterigets *Vellugt*, og opbrændes ved *Solilden* tilligemed den, men kryber saa dog ud af *Asken* paany, som en *Glimmer-Orm*, der næres med Dugg og forvandles efterhaanden til en ung *Phønix-Fugl*, den Gamle op ad Dage.

Denne Mythe forklarer jeg naturligviis om *Menneske-Aanden*, hvis Deilighed gennemskinner og hvis *viii*Høisang gennemtoner alle *Oldtidens* ægte Myther, hvis skjulte, sødt hensmeltende Liv gennemdufter hele *Middelalderens* hjertelige Poesi, hvis Ormehamm alt længe har været prist i *Nyaarstidens* Bogorme-Væsen, og hvis *Forklaring* i sin oprindelige Fugle-Skikkelse vi haabe, den *Nordiske Ungdom* hos sig selv skal opleve og for al Verden bevise!!!